

Woonzorgcentrum De Klaarbeek te Epe

Toetsing Flora- en faunawet

projectnr. 181571

Revisie 01

10 oktober 2008

Auteur:

ir. M.E. Leenen-Rijnierse

Opdrachtgever

Woonzorg Nederland
Business Unit Projectontwikkeling
Postbus 339
1180 AH Amstelveen

datum vrijgave

10 oktober 2008

beschrijving revisie 01

Definitief

goedkeuring

M. Bunskoek

vrijgave

J.A.M. Ogink

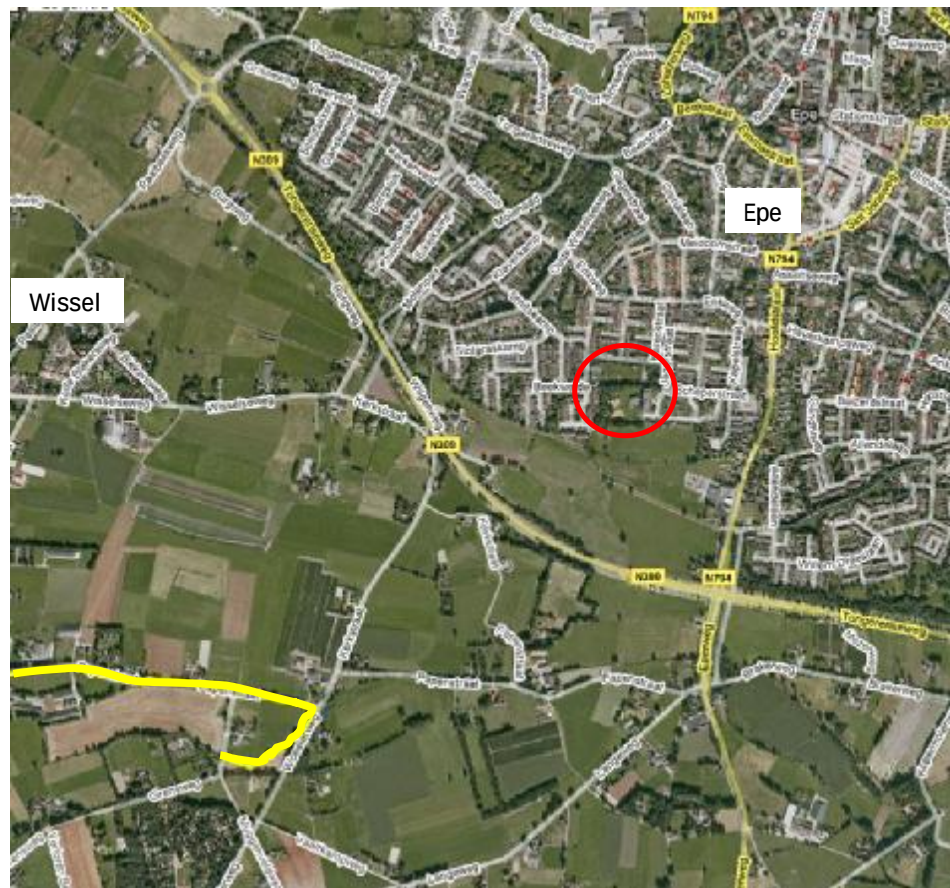
	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel ecologisch onderzoek	4
1.3	Werkwijze	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Beschrijving plangebied en verwachte soorten	7
2.1	Resultaten Bureaustudie	7
2.2	Beschrijving nabijgelegen Natura 2000-gebied de Veluwe	7
2.3	Beschrijving projectgebied en verwachte soorten	8
2.4	Conclusies natuurwaarden	11
3	Toetsing effecten	13
3.1	Beschrijving ingreep	13
3.2	Effecten op het Natura 2000-gebied	14
3.3	Effecten op beschermde soorten (tabel 2 en 3)	14
3.4	Maatregelen in het kader van de zorgplicht	15
3.5	Conclusies effecten	15
4	Conclusies en aanbevelingen	17
4.1	Voorbehoud	18
	Geraadpleegde literatuur	19
	Bronnen Internet	19
	Bijlage 1: Wettelijk kader	21
	Bijlage 2: Resultaten Natuurloket	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Woonzorg Nederland is voornemens om op het terrein van het bestaande zorgcentrum De Klaarbeek een nieuw woonzorgproject te realiseren. Het projectgebied ligt in het zuidwesten van Epe en wordt aan de zuidzijde begrensd door een graslandperceel dat in de wintermaanden gebruikt wordt als ijsbaan, de Zwartelandstraat, de Roggestraat en de Scheperstraat/Jagerstraat.

Zie figuur 1 voor de ligging van het projectgebied. In de figuur geeft de gele lijn een beekje weer, dat behoort tot het Natura 2000-gebied de Veluwe.

Figuur 1: ligging van het projectgebied (rode cirkel).

De locatie ligt op een afstand van circa 800 meter van het Natura 2000 gebied de Veluwe, aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet '98 (zie bijlage 1). In deze rapportage wordt kort ingegaan op de mogelijke effecten die dit project heeft op de Habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Daarnaast is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

In de Flora- en faunawet wordt de bescherming van een groot aantal inheemse plant- en diersoorten geregeld. Het nieuwbouwplan valt onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling'

uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voor algemene soorten (tabel 1 soorten, voor toelichting zie bijlage 1). Als er andere (minder algemene soorten en broedvogels) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de wijzigingen in het gebruik van het gebied.

Optredende schade kan vaak door maatregelen (bijvoorbeeld planning van de werkzaamheden) worden voorkomen of verminderd. Voor de restschade is een ontheffing noodzakelijk.

Om vast te stellen of door het voorgenomen project overtredingen van de Natuurbeschermingswet '98 en de Flora- en faunawet aan de orde zijn, waarvoor een ontheffing moet worden verkregen, is een toetsing uitgevoerd op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en een aanvullend veldbezoek.

1.2 Doel ecologisch onderzoek

Het doel van het onderzoek is het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen werkzaamheden met de Natuurbeschermingswet '98 en met de Flora- en faunawet en deze zoveel mogelijk weg te nemen.

1.3 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Voor welke waarden is het Natura 2000-gebied de Veluwe aangewezen?
2. Welke invloed hebben de voorgenomen werkzaamheden op deze waarden?
3. Als er sprake is van mogelijk negatieve effecten, op welke wijze kunnen deze effecten dan zoveel mogelijk worden voorkomen of verzacht?
4. Welke strenger beschermde soorten komen in het projectgebied voor?
5. Welke invloed hebben de voorgenomen werkzaamheden op de beschermde soorten?
6. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervoltraject dient dan doorlopen te worden?
7. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

De bureaustudie bestaat uit een oriëntatie van beschikbare gegevens bij het Natuurloket. Daarnaast zijn, als het mogelijk is, bij andere informatiebronnen (provincie en lokale natuurverenigingen) gegevens opgevraagd. Aanvullend is literatuuronderzoek verricht.

Stap 2. Veldbezoek

Na de bureaustudie is de huidige situatie ter plekke beoordeeld door een ecooloog. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikt leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering) op het

Natura 2000-gebied en de verwachte beschermde soorten en natuurwaarden beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele knelpunten ten opzichte van het beschermingsregiem van het Natura 2000-gebied.

Daarnaast is vastgesteld of er sprake is van overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 8 tot en met 12. De eventueel te nemen vervolgstappen worden aangegeven.

1.4 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk behandelt de aanleiding, het wettelijke kader, het doel en de werkwijze van deze natuurtoets. In het tweede hoofdstuk wordt een beschrijving van het plangebied gegeven en worden de verwachte beschermde soorten behandeld. Het derde hoofdstuk behandelt de te verwachten effecten van de werkzaamheden op de beschermde soorten. De conclusies en de te nemen vervolgstappen worden in het vierde en laatste hoofdstuk behandeld. In de bijlagen is een samenvatting van de Nederlandse natuurwetgeving te vinden en is een tabel te vinden met de resultaten van het natuurloket.

2 Beschrijving plangebied en verwachte soorten

2.1 Resultaten Bureaustudie

Het projectgebied bevindt zich in het kilometerhok x:195 / y:483. Volgens de gegevens van het Natuurloket (zie ook bijlage 2) zijn in het betreffende kilometerhok alleen de vaatplanten (2 soorten voorkomend in tabel 1 FF-wet) en de dagvlinders goed onderzocht. mossen, paddenstoelen, zoogdieren (1 soort voorkomend in tabel 1 FF-wet), amfibieën, nachtvinders, libellen en vissen (4 soorten van tabel 2/3 van de FF-wet) zijn slecht tot redelijk onderzocht. De overige soortgroepen zijn in het geheel niet onderzocht. Vanwege deze beperkte beschikbare informatie zijn er geen gegevens opgevraagd bij het Natuurloket.

Naast de eerste globale toets via het Natuurloket is gebruik gemaakt van inventarisatiegegevens uit verschillende verspreidingsatlassen en enkele internetsites (zie bronvermelding blz. 19). Het betreft hier gegevens van de soortgroepen zoogdieren, vogels, amfibieën, vissen, insecten en overige ongewervelde. Deze gegevens geven een globaal beeld van soorten in de ruime omgeving van het projectgebied. In verschillende bronnen worden het Bermpje, de Elrits, Beekprik en Rivierdonderpad genoemd als soorten die voorkomen in de Klaarbeek bij Epe, na onderzoek van het waterschap Veluwe (www.veluwecomissie.nl, www.natuurkaart.nl en www.kaderrichtlijnwater.nl). Op www.waarneming.nl worden in en rondom Epe diverse waarnemingen gemeld van de Gewone dwergvleermuis en de Laatzvlieger.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet direct dat deze soorten zich ook in of nabij het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het betreffende kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen. Met behulp van het veldbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het werkgebied.

2.2 Beschrijving nabijgelegen Natura 2000-gebied de Veluwe

Op circa 800 meter afstand van het projectgebied ligt een deel van het Natura 2000-gebied de Veluwe, dat aangewezen is als Habitatrichtlijngebied. Het Habitatrichtlijngebied Veluwe is aangewezen vanwege het voorkomen van zeventien verschillende Habitattypen en zeven verschillende soorten. Het dichtstbijzijnde deel van het Natura 2000-gebied is de Verloren Beek, waar 2 kwalificerende habitattypen en 6 kwalificerende soorten kunnen voorkomen (zie tabel 1). Onderstaande habitattypen en soorten passen bij het biotoop van de Verloren Beek.

Tabel 1: Kwalificerende habitattypen en soorten

Habitatnummer	Habitattype	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	
H91EOC	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	
	Habitatsoort	Nederlandse naam
H1042	Leucorrhinia pectoralis	Gevlekte Witsnuitlibel
H1096	Lampetra planeri	Beekprik
H1163	Cottus gobio	Rivierdonderpad
H1166	Triturus cristatus	Kamsalamander
H1318	Myotis dasycneme	Meervleermuis
H1831	Lurionium natans	Drijvende Waterweegbree

2.3 Beschrijving projectgebied en verwachte soorten

Op 18 februari 2008 is het projectgebied bezocht. De bodem bestaat uit kalkloze zandgronden met een vrij diepe ontwatering.

Het projectgebied betreft een terrein van Woonzorgcentrum Klaarbeek en een speeltuin met een oppervlakte van circa 2 hectare. Dit gebied bestaat uit 7 verschillende biotopen. Hieronder wordt per biotoop aangegeven welke beschermde soorten er worden verwacht. Het projectgebied grenst in het zuiden aan een grasveld, dat in de winter wordt gebruikt als ijsbaan. Ook dit grasveld (ijsbaan) behoort niet tot het projectgebied en wordt daarom niet meegenomen in de toetsing. Zie tabel 2 voor een overzicht van de beschermde soorten flora en fauna.

Vijver

In het park achter het zorgcentrum ligt een vijver met in het midden een eilandje waarop enkele Elzen staan. Als voortplantingsbiotoop is deze vijver geschikt voor verschillende algemeen beschermde amfibieënsoorten, zoals de Gewone Pad, Bruine Kikker, Kleine Watersalamander en Bastaardkikker.

Oever van de vijver

De oever van de vijver is vlak. Vanaf het gazon is er een langzame overgang naar de oever, waarmee ook de dichtheid van het gras afneemt. Langs de rand van de vijver staat Lisdodde, wat ten tijde van het veldbezoek recent was gemaaid. Zie foto 1 om een indruk te krijgen van de situatie.

Foto 1: De oever van de vijver met de gemaaide beplanting.

Gazon

Het park achter het woonzorgcentrum is grotendeels begroeid met gras. Mollen, een soort van tabel 1 van de Flora- en Faunawet, leven in dit biotoop.

Elzenstrook

Rondom het gazon van het park ligt een strook waarop Elzen groeien. Onder de Elzen schijnt er weinig zonlicht op de bodem en is het vochtig. Op enkele plekken is wat ondergroei aanwezig van gras en Speenkruid. Op de bodem aan de westkant van het park groeit Klimop, wat ook deels op de bomen groeit. In dit deel van het park zijn diverse vogels te verwachten, die in de Elzen en tussen het Klimop zullen broeden. Te denken valt aan Merels, verschillende Mezen en Vinken. Geschikte landbiotoop van de algemeen

beschermde amfibieën kan hier ook gevonden worden. Tussen het Klimop zijn diverse schuilmogelijkheden voor zowel amfibieën als verschillende muizensoorten. Zie foto 2 voor een algemeen beeld van de Elzen en de vijver.

Foto 2: De schaduwrijke en natte bodem onder de Elzen met op de achtergrond de vijver.

Beukenlaan

Tussen de speeltuin en de westkant van het park staat een rij met Beuken. Op de stammen van de Beuken groeit Klimop. Langs deze laan zijn foeragerende en migrerende vleermuizen te verwachten. Vleermuizen die hier zullen foerageren en migreren zijn de Gewone Dwergvleermuis en de Laatvlieger, die ook binnen de bebouwde omgeving voorkomen. Ook zijn hier diverse broedvogels te verwachten.

Bosje

In de noordoostelijke hoek van het projectgebied ligt een zeer gevarieerd bosje. De vegetatie van dit bosje bestaat onder andere uit Plataan, Eik (enkele met Klimop), Kers, Els, Berk, Braam, Hulst en Klimop. Langs de rand van het bosje kunnen vleermuizen, zoals de Gewone Dwergvleermuis en de Laatvlieger foerageren en migreren. Verschillende stads- en parkvogels hebben de mogelijkheid om hier te broeden. Er is voldoende bescherming voor de verschillende muizensoorten om te foerageren op de bosbodem door de aanwezigheid van Bramen en Klimop.

Gebouw

Het huidige gebouw van het woonzorgcentrum aan de Scheperstraat is mogelijk een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen, zoals de Gewone Dwergvleermuis en de Laatvlieger. Door diverse gaten en gleuven in de buitenmuur van het gebouw, zijn er voldoende mogelijkheden om een beschutte schuilplaats te vinden (zie foto 3).

In het projectgebied zijn geen uilennesten aanwezig. Niet in het gebouw en ook niet in de aanwezige bomen van het projectgebied.

Voor andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, reptielen en libellen vormt het projectgebied geen geschikt leefgebied.

Foto 3: Het gebouw van het woonzorgcentrum. Links onderin is de muur aan de zijkant van het gebouw uitvergroot. Diverse gaten in deze muur zorgen voor vliegopeningen van vleermuizen.

Tabel 2: Verwachte beschermde soorten in het projectgebied te Epe.

Soort		Beschermingsstatus			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet			Rode lijst*
		T1	T2	T3	
Broedvogels (SOVON, 2002; www.waarneming.nl)					
Gaai	Garrulus glandarius			X	
Holenduif	Columba oenas			X	
Houtduif	Columba palumbus			X	
Koolmees	Parus major			X	
Kuifmees	Paurs cristatus			X	
Merel	Turdus merula			X	
Pimpelmees	Parus caeruleus			X	
Roodborst	Erithacus rubecula			X	
Staartmees	Aegithslos caudatus			X	
Vink	Fringilla coelebs			X	
Winterkoning	Troglodytes troglodytes			X	
Zoogdieren (bron: Broekhuizen, 1992; www.vzz.nl ; www.waarneming.nl)					
Bosmuis	Apodemus sylvaticus	X			
Bosspitsmuis spec	Sorex spec	X			
Dwergmuis	Micromys minutus	X			
Dwergspitsmuis	Sorex minutus	X			
Egel	Erinaceus eorapaeus	X			
Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus			X	
Laatvlieger	Eptesicus serotinus			X	
Mol	Talpa europaea	X			
Rosse Woelmuis	Clethrionomys glareolus	X			
Amfibieën (Bron: www.ravon.nl)					
Bastaardkikker	Rana esculenta	X			

Soort		Beschermingsstatus			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet			Rode lijst*
		T1	T2	T3	
Bruine Kikker	<i>Rana temporaria</i>	X			
Gewone Pad	<i>Bufo bufo</i>	X			
Kleine Watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	X			

2.4 Conclusies natuurwaarden

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat binnen het plangebied beschermde soorten voor kunnen komen (zie tabel 1). Het gaat hier grotendeels om algemeen voorkomende beschermde soorten. Daarnaast kunnen broedende vogels voorkomen en foeragerende vleermuissoorten. Ook zijn in het huidige gebouw van het woonzorgcentrum de Klaarbeek rustplaatsen van vleermuizen te verwachten. Deze laatste twee vallen onder het strengste beschermingsregiem van de Flora- en faunawet (zie bijlage 1), waarvoor een effectbeschrijving nodig is (zie hoofdstuk 3).

3 Toetsing effecten

3.1 Beschrijving ingreep

Woonzorg Nederland is voornemens om op het terrein van het bestaande zorgcentrum De Klaarbeek in Epe een woonzorgproject te realiseren. Het bestaande verzorgingshuis wordt gesloopt waarna een kleiner nieuw zorggebouw terug komt. Rondom dit centrale gebouw komen meer zelfstandige appartementen met mogelijkheden voor zorg en ondersteuning vanuit de Klaarbeek. Zie figuur 2 voor een bouwkundige schets.

Figuur 2: Stedenbouwkundige schets van het projectgebied

Tijdens de realisatie van het project worden er diverse werkzaamheden uitgevoerd. Te denken valt aan: het slopen van het bestaande zorgcentrum, timmeren, aan- en afvoer van materiaal, het dempen van de vijver, kappen en planten van bomen en de aanleg van bestrating. Het bosje in de noordoostelijke hoek van het plangebied zal verwijderd worden.

Na de realisatie is de huidige speeltuin en het park bebouwd met appartementen. Van noordoost naar zuidwest wordt een bomenrij geplant. Op de noordgrens van het gebied staan bomen getekend. Deze zijn al aanwezig en hoeven dus niet opnieuw geplaatst te worden. Ook de noordgrens van het projectgebied wordt beplant met bomen. Buiten de grenzen van het projectgebied aan de zuidkant, waar nu een ijsbaan ligt, wordt een voetpad en een fietspad aangelegd en worden enkele bomen geplaatst. Omdat dit buiten

het projectgebied valt zullen de werkzaamheden in dit deel niet worden beoordeeld op mogelijke effecten.

3.2 Effecten op het Natura 2000-gebied

Het voorgenomen plan heeft geen invloed op het Natura 2000-gebied. Verstoring tijdens de werkzaamheden is vanwege de afstand tot het habitatrictlijn gebied niet realistisch. Dit heeft te maken met de drukke weg die tussen de 2 gebieden in ligt en de ligging aan de rand van de bebouwde kom. Na de werkzaamheden heeft het gebied geen invloed op het Natura 2000-gebied, vanwege de drukke weg, die tussen de 2 gebieden in ligt en de ligging aan de rand van de bebouwde kom. Het gebied wordt nu ook al gebruikt als bebouwde omgeving. Lichteffecten zijn daarom uit te sluiten.

3.3 Effecten op beschermde soorten (tabel 2 en 3)

Broedvogels

Het projectgebied is een broedplaats voor diverse vogels. Werkzaamheden die starten tijdens het broedseizoen hebben een negatief effect op de aanwezige broedvogels. Broedende vogels mogen niet verstoord of verontrust worden tijdens het broedseizoen, dat loopt van maart tot en met juli.

Als er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. Als er echter wel broedende vogels aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen.

Om te voorkomen dat broedende vogels worden verstoord kunnen de werkzaamheden in het projectgebied het beste starten buiten het broedseizoen (grootweg voor half maart en na juli). Door voor het broedseizoen het terrein onaantrekkelijk te maken voor broedvogels door bijvoorbeeld het gras kort te maken en houden en bomen en struiken te snoeien. Als er bij de start van het broedseizoen al veel verstoring in het gebied is, gaan de meeste vogels niet in de directe omgeving tot broeden over. Als het de bedoeling is om bomen te rooien dan kunnen ze het beste in de winterperiode (oktober tot en met februari) worden gerooid. In die periode broeden de meeste vogels niet.

Buiten het broedseizoen treedt wel enige verstoring op, maar dit resulteert alleen in het opvliegen van betreffende vogels. In de directe omgeving zijn er voldoende alternatieven om voedsel te zoeken.

Na de realisatie zijn er voldoende broedmogelijkheden in en in de omgeving van het plangebied, waar de vogels naartoe kunnen.

Samenvattend: Buiten het broedseizoen hebben de werkzaamheden geen negatief effect op de instandhouding van de broedvogels. In en in de omgeving van het plangebied zijn na de realisatie voldoende broedplaatsen voor met name zangvogels aanwezig.

Vleermuizen

Door de sloop van het huidige gebouw van het woonzorgcentrum worden mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd. Verblijfplaatsen van vleermuizen mogen niet verwijderd of ongeschikt gemaakt worden. Om te achterhalen of er vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn is een aanvullend onderzoek gewenst in het geschikte seizoen (april tot en met september). Dit is noodzakelijk in verband met het aanvragen van een ontheffing bij het Ministerie van LNV.

In de huidige situatie kunnen foeragerende vleermuizen voorkomen langs en in de Elzenstrook en langs het bosje in het noordoosten van het projectgebied. Van de

voorkomende soorten in deze omgeving komen de Gewone Dwergvleermuis en de Laatvlieger ook binnen de bebouwde omgeving voor. Hier zijn ze regelmatig waar te nemen rond verlichting en langs bomenrijen. In de bouwkundige schets van de inrichting van het gebied staan een aantal bomenrijen aangegeven. Wanneer de huidige bomen worden weggehaald, moet er een alternatieve foerageer en migratie route zijn voor de vleermuizen. Aan de rand van het projectgebied aan de Roggestraat blijft een bomenrij staan en deze kan alvast als alternatief dienen. Wanneer de nieuwe bomenrijen zijn aangeplant, zijn er weer mogelijke foerageer en migratieroutes aanwezig. Met het plan wordt het foerageergebied van deze twee vleermuissoorten niet aangetast.

Samenvattend: Er zijn negatieve effecten te verwachten, wanneer het huidige gebouw wordt gesloopt zonder dat er nader onderzoek heeft plaatsgevonden naar de exacte verblijfplaatsen van vleermuizen. Zonder onderzoek is het aanvragen van een ontheffing niet mogelijk. Voor foeragerende vleermuizen zijn er geen negatieve effecten te verwachten.

3.4 Maatregelen in het kader van de zorgplicht

De overige verwachte beschermde soorten vallen onder de term 'algemene soorten' met het lichte beschermingsregiem. Voor deze soorten is geen ontheffing noodzakelijk bij een ruimtelijke ingreep.

Wel dient er in het kader van de algemene zorgplicht maatregelen te worden genomen om schade zo veel mogelijk te voorkomen. Er wordt alleen schade aan kleine zoogdiersoorten en aan amfibieën verwacht.

Wanneer de vijver tijdens het voortplantingseizoen van amfibieën wordt gedempt, worden er amfibieën verstoord en gedood. Er wordt aanbevolen om deze werkzaamheden uit te voeren na het voortplantingsseizoen van de amfibieën, dat loopt van half maart tot half juli.

Met het verdwijnen van de strook Elzen in het park verdwijnen er goede landbiotopen voor algemeen beschermde amfibieën. Om negatieve effecten op amfibieën zoveel mogelijk te vermijden wordt aanbevolen om voor aanvang van de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van amfibieën en Egels en eventueel aanwezige exemplaren op te pakken en te verplaatsen naar een geschikte locatie buiten het projectgebied.

Schade aan kleine zoogdiersoorten (muizensoorten) is moeilijk te voorkomen, omdat de muizensoorten bij onraad hun hol in vluchten. Deze soorten hebben echter een solitaire levenswijze. Door het betrekkelijk kleine oppervlak aan biotoop dat vernietigd wordt en de hoge reproductiesnelheid is de schade beperkt tot enkele individuen. Schade kan wel beperkt worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk gefaseerd uit te voeren en zoveel mogelijk één richting uit te werken.

3.5 Conclusies effecten

De voorgenomen ingreep in het plangebied kan enkele negatieve effecten hebben op vleermuizen en een aantal algemeen voorkomende beschermde soorten en broedende vogels. Door een onderzoek naar de exacte verblijfplaatsen van vleermuizen te doen, kunnen de effecten op de vleermuispopulatie worden vastgesteld. Daarnaast kan met name door de planning van de werkzaamheden aan te passen aan de mogelijke effecten, de effecten bijna geheel voorkomen worden.

De realisatie van de nieuwbouwplannen heeft geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten als de aanbevelingen worden overgenomen. Een ontheffing is niet noodzakelijk, tenzij uit het vervolgonderzoek naar de verblijfplaatsen van vleermuizen, negatieve effecten naar voren komen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Woonzorg Nederland is voornemens om op het terrein van het bestaande zorgcentrum de Klaarbeek in Epe een woonzorgproject te realiseren. Hiervoor gaat het huidige gebouw gesloopt worden en wordt er een kleiner gebouw teruggeplaatst met daaromheen zelfstandige appartementen.

Het projectgebied ligt op circa 800 meter afstand van het Natura 2000-gebied de Veluwe, dat is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Door de grote afstand en de ligging in de bebouwde kom van Epe zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied.

In het projectgebied worden enkele algemene broedvogelsoorten verwacht. Uilennesten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Nesten van broedende vogels zijn strikt beschermd en mogen tijdens de broedperiode, die loopt van circa maart t/m juli, niet worden verstoord of vernield (hiervoor wordt ook geen ontheffing verleend). Werkzaamheden zullen daarom uitsluitend voor of na de broedperiode kunnen worden opgestart.

Het huidige gebouw van het woonzorgcentrum is mogelijk een geschikte locatie voor rustplaatsen van vleermuizen. Het verwijderen of verstoren van rustplaatsen van vleermuizen is strikt verboden en om dit te voorkomen is het noodzakelijk om een nader onderzoek te doen naar de mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in het geschikte seizoen (april tot en met september). Bij het eventueel aanvragen van een ontheffing is een dergelijk onderzoek vereist.

Ook worden er foeragerende en migrerende vleermuizen verwacht boven en rondom de vijver in het park. Vanwege de bomenrijen in de toekomstige situatie zijn er geen negatieve effecten te verwachten voor de instandhouding van de Gewone Dwergvleermuis en de Laatvlieger.

De te nemen vervolgstappen worden hieronder nog even kort samengevat:

- Opstarten van de werkzaamheden voor of na het broedseizoen - dat loopt van circa maart t/m juli - van vogels. Dit in verband met het mogelijke verstoren en vernielen van nesten, wanneer de werkzaamheden gedurende deze periode worden uitgevoerd. Door het gras te maaien en kort te houden en bomen en struiken te snoeien voor het broedseizoen wordt het projectgebied onaantrekkelijk gemaakt voor broedvogels.
- Het doen van een vervolgonderzoek in het juiste seizoen (april tot en met september).

Het projectgebied vormt ook een geschikt leefgebied voor enkele algemene beschermde soorten zoogdieren en amfibieën, deze zijn niet ontheffingsplichtig in het kader van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt wel de algemene zorgplicht, dat houdt in dat niet willens en wetens schade toe mag worden gebracht aan beschermde natuurwaarden. Om schade aan deze soorten zoveel mogelijk te voorkomen, worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Indien mogelijk het bouwrijp maken van het projectgebied zoveel mogelijk starten buiten de winterrust van amfibieën (november tot en met februari). Dit om de negatieve effecten op de amfibieën zoveel mogelijk te beperken.
- Voor aanvang van de grondwerkzaamheden het projectgebied nalopen op aanwezigheid van beschermde soorten. Eventueel aanwezige soorten dienen te worden verplaatst naar een nabij gelegen terrein.
- Demping van de vijver kan het beste plaatsvinden na het voortplantingsseizoen van amfibieën (half maart - half juli), zodat verstoring en doden van de amfibieën zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- Wanneer tijdens de werkzaamheden beschermde vaatplanten, worden aangetroffen, dienen deze te worden uitgespit en op een veilige plaats met een geschikt biotoop in de omgeving worden teruggeplant.
- Om schade aan muizensoorten te voorkomen is het raadzaam om de werkzaamheden zoveel mogelijk gefaseerd uit te voeren en zoveel mogelijk één richting uit te werken.

4.1 Voorbehoud

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden, een veldbezoek en literatuuronderzoek. Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschermde soorten worden waargenomen. Natuur is vaak verrassend.

Om de risico's op verstoring of vernietiging van beschermde soorten op het werkteerrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving. Deze maatregelen vallen onder de algemene zorgplicht van de Flora- en faunawet (art. 2).

Geraadpleegde literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeek & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Van der Meijden, R., 1996. Heukels Flora van Nederland. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Bronnen Internet

www.epe.nl
www.kaderrichtlijnwater.nl
www.minlnv.nl
www.natuurkaart.nl
www.natuurloket.nl
www.ravon.nl
www.sovon.nl
www.veluwecommissie.nl
www.vogelbescherming.nl
www.waarneming.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. In het geval van de locatie in dit rapport is de Natuurbeschermingswet '98 (gebiedsbescherming) en de Flora- en Faunawet (soortbescherming) van toepassing.

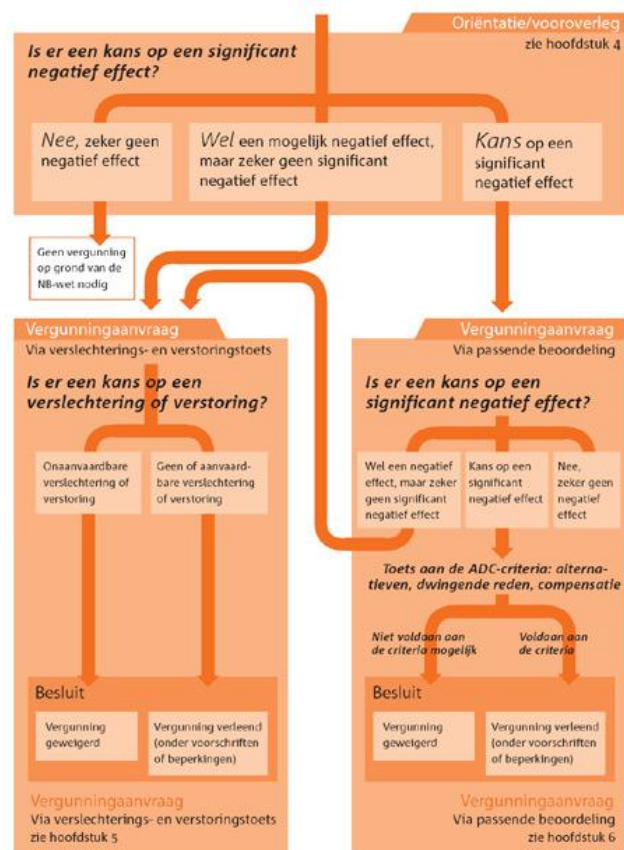
Natuurbeschermingswet '98

De gebiedsbescherming omvat de beschermde natuurmonumenten (aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet) en gebieden, aangewezen in het kader van de Vogel- en/of de Habitatrichtlijn (Natura 2000, een soort ecologisch netwerk op Europese schaal).

De bescherming van de Natura 2000 is sinds 1 oktober 2005 geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Op dit moment vallen de Habitatrichtlijngebieden, waarvoor nog geen aanwijzingsbesluit aanwezig is, op grond van jurisprudentie nog onder de rechtstreekse werking van de Habitatrichtlijn. De VR(Vogelrichtlijn)gebieden zijn in 2000/2003 wel formeel aangewezen en vallen derhalve onder de NBwet 1998.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de natuurwaarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied. Als er effecten op de specifieke waarden in het gebied zijn te verwachten zijn de werkzaamheden vergunningplichtig in het kader van de NBwet '98 (zie figuur hier naast).

Project of handeling

Figuur: afwegingskader NBwet '98 (bron: min. LNV)

Flora- en faunawet

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen SBZ welke zijn vermeld in bijlage IV. De wet regelt de bescherming van de opgenomen soorten tegen plukken, uitsteken, opsporen, verstoren, doden en vervoeren. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent op zich geen externe werking, maar voor enkele soorten worden de begrippen in de Flora- en faunawet ruimer uitgelegd, bijvoorbeeld voor vleermuizen. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

In het kader van de Flora en faunawet wordt een groot scala aan dier- en plantensoorten beschermd. De aanvankelijke ruime bescherming van een grote groep gewervelde dieren (o.a. zoogdieren en vogels) en een beperkte groep ongewervelde (o.a. enkele vlindersoorten en libellensoorten) in Nederland is met ingang van het nieuwe Vrijstellingenbesluit¹ genuanceerd. Op basis van dit besluit zijn vier categorieën beschermde soorten te onderscheiden, gegroepeerd in drie tabellen.

Tabel 1. Algemeen voorkomende soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtredingen van artikel 8 t/m 12 bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Tabel 2. Overige soorten, die minder algemeen voorkomen en veelal zeldzaam zijn of bedreigd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt met behulp van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. In deze categorie vallen ook alle vogelsoorten. De vrijstelling is alleen van toepassing op werkzaamheden als 'bestendig beheer en onderhoud', 'bestendig gebruik' of 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Wanneer niet volgens een dergelijke gedragscode wordt gewerkt of als het andere ingrepen betreft, is een ontheffing nodig. De ontheffing voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Zonder gedragscode vallen broedvogels niet hieronder, maar onder het zwaardere toetsingsregiem, genoemd onder 3.

Tabel 3. Soorten van bijlage IV HR/bijlage I AMvB die zeldzaam en veelal bedreigd zijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik' als gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Als het andere werkzaamheden betreft of als niet gewerkt wordt conform een gedragscode moet voor deze soorten een ontheffing worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt een streng toetsingskader waarbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang, er geen alternatieven zijn en de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

1. Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Dit besluit is sinds eind februari 2005 van kracht.

Bijlage 2: Resultaten Natuurloket

(bron: www.natuurloket.nl)

Rapportage voor kilometerhok X:195 / Y:483							
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2			3	goed	-	1991-2006
Mossen			0	0	slecht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen					slecht		1991-2006
Zoogdieren	1				slecht	51-100%	1996-2006
Broedvogels					niet onderzocht		1995-2006
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën	3	0	0	0	matig	51-100%	1992-2006
Vissen	0	4	2	2	redelijk	51-100%	1992-2006
Dagvlinders				1	goed	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					matig		1980-2005
Libellen					matig		1992-2006
Sprinkhanen					niet onderzocht		1992-2006
Overige ongewervelden					niet onderzocht		1992-2006

* Legenda

FF = Flora- en faunawet
lijst 1 / lijst 2+3
H/V = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
(=) = tevens meetnetgegevens
verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een **toelichting** op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing